

Root Cause Analysis

(การค้นหาสาเหตุของปัญหาที่แท้จริง)

อาจารย์ธวัชชัย บัววัฒน์

Course ID	Course Name	Time
	Root Cause Analysis	1 วัน

หลักการและเหตุผล

โลกแห่งการแข่งขันในทางธุรกิจ มีสถานการณ์ต่าง ๆ มากมายที่ต้องเผชิญ ไม่ว่าจะเป็

- 1.“สถานการณ์ที่เป็นปัญหา”
- 2.“สถานการณ์ที่ต้องตัดสินใจ”

การวิเคราะห์ที่มาของปัญหาและหาเครื่องมือที่จะใช้ในการแก้ปัญหาจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งต่อ การกระบวนการการแก้ไขปัญหา และตัดสินใจในแต่ละสถานการณ์ ให้เป็นไปตามเป้าหมายที่ต้องการ เพราะว่าสถานการณ์แต่ละสถานการณ์นั้นมีความแตกต่างกันไป เราไม่สามารถนำวิธีการใดที่ใช้ได้ผลกับ สถานการณ์หนึ่งไปใช้กับอีกสถานการณ์ที่ต่างกันไปได้

หลักสูตรนี้จึงถูกออกแบบมาเพื่อพาให้ผู้เข้าอบรม ได้เรียนรู้เทคนิคและขั้นตอนการค้นหาปัญหา การทำงานเพื่อค้นลงไปถึงรากของปัญหาที่แท้จริง ในการอบรมจะเป็นการผสมผสานระหว่างความรู้ทาง ทฤษฎีและการปฏิบัติเพื่อให้ผู้อบรมเกิดความเข้าใจในการใช้เครื่องมือต่างๆ และสามารถนำขั้นตอน กลับไปใช้ค้นหาปัญหาหน้างานได้ทันที และเมื่อสาเหตุของปัญหาที่แท้จริงถูกค้นพบ ก็จะไปสู่การแก้ไข ปัญหาที่ถูกต้องและมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้เข้าอบรมตระหนักถึงความสำคัญและประโยชน์ของการเป็นนักวิเคราะห์และแก้ไขปัญหา อย่างเป็นกระบวนการ
2. เพื่อให้ผู้เข้าอบรมเข้าใจกระบวนการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบ
3. เพื่อให้ผู้เข้าอบรมได้พัฒนาและฝึกฝนทักษะการวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาเพื่อสืบค้นสาเหตุที่ แท้จริงของปัญหาและการใช้เครื่องมือในการแก้ไขปัญหาให้ตรงจุด

หัวข้อการบรรยาย

ส่วนที่ 1:

- ทำไมเราต้องให้ความสำคัญกับการวิเคราะห์สาเหตุที่แท้จริงของปัญหา (Root Cause Analysis)
- พื้นฐานของการวิเคราะห์สาเหตุที่แท้จริง เพื่อนำไปสู่ แก้ไขปัญหา ตรวจสอบ และการป้องกันปัญหาในงาน
- การเลือกและการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาที่สำคัญก่อนหลัง (Priority Matrix)
- หลักการกำหนดปัญหาที่ชัดเจน 5WHY แยกอาการและสาเหตุ

ส่วนที่ 2:

- ความท้าทายและข้อผิดพลาดที่ควรหลีกเลี่ยงในการค้นหาสาเหตุปัญหา
- การกำหนดเป้าหมายและผลลัพธ์ที่เราต้องการจากการแก้ไขปัญหา (Key Result)
- เทคนิคการวิเคราะห์สาเหตุด้วยการวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลง (Change Analysis)
- เทคนิคการค้นหาสาเหตุอย่างง่ายด้วยแผนภูมิแกงปลา

ส่วนที่ 3:

- เทคนิคการค้นหาสาเหตุด้วย 5Why
- การวิเคราะห์เหตุและผล (Why-Not) และข้อมูล
- การจัดลำดับความสำคัญของสาเหตุที่เป็นไปได้ (Pareto)
- การวิเคราะห์ผลกระทบของการแก้ไขปัญหา (การวิเคราะห์เชิงระบบ)
- กำหนดแนวทางการป้องกัน และตรวจสอบเพื่อไม่ให้ปัญหาเกิดซ้ำ

กิจกรรมและ Workshop สำหรับการฝึกอบรม

Workshop	ผลที่คาดว่าจะได้รับ
Workshop 1 : การระบุปัญหาที่สำคัญในงาน (5WHY) เพื่อการค้นหาสาเหตุที่ถูกต้อง	● เข้าใจปัญหาในมุมมองของลูกค้า ทั้งลูกค้าภายในและลูกค้าภายนอก
Workshop 2 : การประยุกต์ใช้เครื่องมือค้นหาสาเหตุปัญหา	● พัฒนาการวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา โดยการวิเคราะห์หาความแตกต่างระหว่างจุดที่เป็นปัญหา กับจุดที่ไม่เป็นปัญหา
Workshop 3: การระบุสาเหตุที่แท้จริงของปัญหาเพื่อนำไปสู่การการแก้ไข	● การวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา โดยการตั้งคำถามทำไม-ทำไม เพื่อสืบค้นสาเหตุที่แท้จริงของปัญหา

กลุ่มเป้าหมาย

1. พนักงานทุกหน่วยงาน
2. หัวหน้างานทุกหน่วยงาน / ระดับ

รูปแบบการฝึกอบรม

- ระยะเวลารวม 1 วัน (6 ชั่วโมง)
- บรรยาย และกิจกรรม Workshops

ผลที่ได้รับจากการฝึกอบรม

พัฒนา	แก้ปัญหา
• การวิเคราะห์สาเหตุที่จริงของปัญหาเพื่อการแก้ไขปัญหาได้อย่างตรงจุด • การใช้เครื่องมือในการแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบ	• การไม่วิเคราะห์ถึงสาเหตุหลักของปัญหาทำให้ไม่เกิดกระบวนการแก้ปัญหาที่ตรงจุด • การไม่มีกระบวนการแก้ปัญหาทำให้เกิดความล่าช้าในการแก้ไข

กำหนดการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ
หลักสูตร Root Cause Analysis

เวลา	รายละเอียดกิจกรรมของหลักสูตร
9.00 น.	ส่วนที่ 1: ● ทำไมเราต้องให้ความสำคัญกับการวิเคราะห์สาเหตุที่แท้จริงของปัญหา (Root Cause Analysis) ● พื้นฐานของการวิเคราะห์สาเหตุที่แท้จริง เพื่อนำไปสู่ แก้ไขปัญหา ตรวจสอบ และการป้องกันปัญหาในงาน ● การเลือกและการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาที่สำคัญก่อนหลัง (Priority Matrix) ● หลักการกำหนดปัญหาที่ชัดเจน 5W1H แยกอาการและสาเหตุ Workshop 1 : การระบุปัญหาที่สำคัญในงาน (5W1H) เพื่อการค้นหาสาเหตุที่ถูกต้อง
10.30 น.	พักเบรก 15 นาที
10.45 น.	ส่วนที่ 2: ● ความท้าทายและข้อผิดพลาดที่ควรหลีกเลี่ยงในการค้นหาสาเหตุปัญหา ● การกำหนดเป้าหมายและผลลัพธ์ที่เราต้องการจากการแก้ไขปัญหา (Key Result) ● เทคนิคการวิเคราะห์สาเหตุด้วยการวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลง (Change Analysis) ● เทคนิคการค้นหาสาเหตุอย่างง่ายด้วยแผนภูมิแก๊งปลา Workshop 2 : การประยุกต์ใช้เครื่องมือค้นหาสาเหตุปัญหา
12.00 น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน
13.00 น.	ส่วนที่ 3: ● เทคนิคการค้นหาสาเหตุด้วย 5Why ● การวิเคราะห์เหตุและผล (Why-Not) และข้อมูล ● การจัดลำดับความสำคัญของสาเหตุที่เป็นไปได้ (Pareto) ● การวิเคราะห์ผลกระทบของการแก้ไขปัญหา (การวิเคราะห์เชิงระบบ) Workshop 3 : การระบุสาเหตุที่แท้จริงของปัญหาเพื่อนำไปสู่การการแก้ไข
14.30 น.	พักเบรก 15 นาที
14.45 น.	ส่วนที่ 3: (ต่อ) ● กำหนดแนวทางการป้องกัน และตรวจสอบเพื่อไม่ให้ปัญหาเกิดซ้ำ Workshop 4 : นำเสนอแนวทางการแก้ไข ตรวจสอบ และป้องกันปัญหาอย่างเป็นรูปธรรม ● สรุปเนื้อหาและข้อสำคัญในการนำการค้นหาสาเหตุไปประยุกต์ใช้ในงานที่ทำ
16.00 น.	ถาม - ตอบ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น / ปิดการอบรม